

Η γέννηση των Αγώνων

- Οι Ολυμπιακοί Αγώνες γεννήθηκαν στην αρχαία Ελλάδα, με την πρώτη καταγραμμένη διοργάνωσή τους να χρονολογείται από το 776 π.Χ. με τόπο διεξαγωγής την Ολυμπία της Πελοποννήσου, κάθε τέσσερα χρόνια. Η τελευταία Ολυμπιάδα διεξήχθη το 393 μ.Χ., όταν ο Ρωμαίος αυτοκράτορας Θεοδόσιος Α΄ τους κατάργησε οριστικά.
- Οι αρχαίοι Έλληνες ήθελαν να διοργανώσουν μια εκδήλωση πανελλήνιου χαρακτήρα, στην οποία να συναντιούνται πολίτες από όλες τις ελληνικές πόλεις. Κάπως έτσι, λοιπόν, ξεκίνησαν οι Ολυμπιακοί Αγώνες, οι οποίοι διεξάγονταν μετά το θερινό ηλιοστάσιο κάθε τέσσερα χρόνια. Τόσο σημαντικοί ήταν οι Αγώνες για τους αρχαίους Έλληνες, που έφτιαξαν το χρονολογικό τους σύστημα με βάση τις διοργανώσεις, ξεκινώντας το μέτρημα των χρόνων από την πρώτη Ολυμπιάδα, το 776 π.Χ.

- Στους Αγώνες συμμετείχαν μόνο ελεύθεροι άντρες, ελληνικής καταγωγής. Δεν επιτρεπόταν η συμμετοχή στους σκλάβους, στους μη Έλληνες, στους άντρες που είχαν διαπράξει κάποιο έγκλημα, αλλά και στις γυναίκες, στις οποίες δεν επιτρεπόταν καν να παρακολουθήσουν τους Αγώνες.

- Η Καλλιπάτειρα ήταν η πρώτη γυναίκα που μπήκε μέσα σε αθλητικό χώρο και παρακολούθησε τους αρχαίους Ολυμπιακούς Αγώνες, αν και οι κανονισμοί απαγόρευαν κάτι τέτοιο.
- Αν μια γυναίκα εισερχόταν στον αγωνιστικό χώρο, ο κανονισμός προέβλεπε την τιμωρία της με θανατική ποινή, με κατακρήμνιση από το βραχώδες όρος Τυπαίο.
- Η Καλλιπάτειρα, ωστόσο, ήθελε να παρακολουθήσει τον αγώνα του γιου της Πεισίροδου, που αγωνιζόταν στην πάλη.
- Έτσι, μεταμφιέστηκε σε γυμναστή και εισήλθε στον χώρο. Η νίκη, όμως, του γιου της προκάλεσε τον ενθουσιασμό της γυναίκας, ο οποίος την πρόδωσε.
- Τελικά, η Καλλιπάτειρα δεν καταδικάστηκε σε θάνατο, μιας και η οικογένειά της είχε βγάλει 7 Ολυμπιονίκες: πατέρα, σύζυγο, 3 αδέρφια, γιο και ανιψιό.

Αγωνίσματα

Τα αγωνίσματα των Αρχαίων Ολυμπιακών Αγώνων ήταν:

- ο δρόμος,
- το άλμα,
- ο δίσκος,
- το ακόντιο,
- η πάλη,
- η πυγμαχία,
- το παγκράτιο,
- το πένταθλο και
- τα αγωνίσματα του ιπποδρόμου.

Το καθένα από αυτά συμπεριλήφθηκε στο πρόγραμμα σε διαφορετικές εποχές. Στις δεκατρείς πρώτες Ολυμπιάδες γινόταν μόνο το αγώνισμα του σταδίου δρόμου.

Ο δρόμος

- Ήταν το παλαιότερο και σημαντικότερο άθλημα των Ολυμπιακών Αγώνων. Όπως και σήμερα, υπήρχαν αγωνίσματα δρόμου σε διάφορες αποστάσεις. Το στάδιο ήταν δρόμος ταχύτητας απόστασης 192 μέτρων, όσο το μήκος του σταδίου. Ήταν το παλαιότερο και σημαντικότερο αγώνισμα των Αγώνων και ο νικητής του έδινε και το όνομά του στην Ολυμπιάδα.
- Ο διάυλος ήταν επίσης δρόμος ταχύτητας με διπλή διαδρομή του σταδίου και αντιστοιχεί στον σημερινό δρόμο των 400 μέτρων. Ο δόλιχος ήταν δρόμος αντοχής 7 έως 24 σταδίων, ενώ ο οπλίτης ήταν το τελευταίο αγώνισμα δρόμου που εντάχθηκε στους Αγώνες και ήταν δρόμος ταχύτητας, όπου ο δρομέας έτρεχε φορώντας αμυντική πανοπλία και έφερε τον οπλισμό του.

Άλμα

Το άλμα ήταν αγώνισμα αντίστοιχο με το σημερινό άλμα εις μήκος (αν και υπάρχει περίπτωση το άλμα να ήταν διπλό ή και τριπλό). Διεξαγόταν στο στάδιο, σε ένα τετράπλευρο σκάμμα μήκους 16μ., γεμάτο με μαλακό χώμα. Στη μια πλευρά του σκάμματος υπήρχε ο βατήρας, όπου πατούσαν οι αθλητές, ενώ το άλμα του αθλητή μετριόταν με ένα ξύλινο κοντάρι, τον κανόνα. Ο αθλητής χρησιμοποιούσε αλτήρες για να δώσει περισσότερη ώθηση.

Δίσκος

Ο δίσκος ήταν αγώνισμα αντίστοιχο της σημερινής δισκοβολίας. Στους Ολυμπιακούς Αγώνες οι δίσκοι που χρησιμοποιούνταν ήταν στρογγυλοί, όπως και σήμερα. Αρχικά ήταν πέτρινοι, αργότερα όμως κατασκευάζονταν από χαλκό, μολύβι ή σίδηρο. Πάνω στους δίσκους οι αρχαίοι Έλληνες σχεδίαζαν διάφορες παραστάσεις, που συνήθως απεικόνιζαν αθλητές. Ο τρόπος που οι αθλητές έριχναν τον δίσκο δεν διέφερε από τη σημερινή Έλληνική δισκοβολία.

Ακόντιο

Το ακόντιο ήταν αγώνισμα αντίστοιχο του σημερινού ακοντισμού και προήλθε από τον πόλεμο και το κυνήγι. Το ακόντιο ήταν ξύλινο και η άκρη του ήταν μυτερή. Η τεχνική των αθλητών δε διέφερε πολύ από τη σημερινή.

Πάλη

Η πάλη ήταν ένα από τα πιο αγαπημένα αγωνίσματα των αρχαίων Έλλήνων. Οι αθλητές αγωνίζονταν με το σώμα αλειμμένο με λάδι, ενώ μέσα από παραστάσεις σε αγγεία μπορούμε να διαπιστώσουμε ότι η εκτέλεση του αθλήματος δε διαφέρει πολύ από τη σημερινή.

Πυγμαχία

Η πυγμαχία ήταν ένα από τα παλαιότερα αγωνίσματα της αρχαίας εποχής. Οι αντίπαλοι αγωνίζονταν μέχρι ο ένας από τους δύο να πέσει αναίσθητος ή να παραδεχτεί την ήττα του, μιας και δεν υπήρχε χρονικός περιορισμός. Τα χτυπήματα γίνονταν κυρίως στο κεφάλι και στο πρόσωπο, ενώ λεπτομέρειες για την τεχνική των αθλητών μπορούμε να δούμε μέσα από τις παραστάσεις αγγείων που έχουν διασωθεί.

Πένταθλο

Οπως υποδηλώνει και το όνομά του, το πένταθλο αποτελούνταν από πέντε αγωνίσματα: το άλμα, τον δρόμο, το ακόντιο, τον δίσκο και την πάλη. Από αυτά, τα τρία πρώτα θεωρούνταν ελαφρά και τα άλλα δύο βαρέα. Το άλμα, το ακόντιο και ο δίσκος συμπεριλαμβάνονταν μόνο στο πένταθλο, ενώ ο δρόμος και η πάλη διεξάγονταν και ξεχωριστά με δικό τους έπαθλο. Ο νικητής του πεντάθλου θεωρούνταν σπουδαίος, με τον Αριστοτέλη να μιλάει για «τον κάλλιστον των Έλλήνων».

Παγκράτιο

Το παγκράτιο ήταν ένα αγώνισμα που συνδύαζε πάλη και πυγμαχία. Οι παγκρατιστές έπρεπε να συνδυάζουν τα προσόντα των παλαιστών και των πυγμάχων, ενώ στο αγώνισμα αυτό υπήρχαν αυστηροί κανόνες οι οποίοι έπρεπε να ακολουθούνται.

Ιππικά αγωνίσματα και αρματοδρομίες

Τα αγωνίσματα αυτά λάμβαναν χώρα στον ιππόδρομο. Στις ιπποδρομίες οι αναβάτες ίππευαν κρατώντας το μαστίγιο και τα ηνία, όπως βλέπουμε και σε διάφορα αγγεία που έχουν διασωθεί. Οι αρματοδρομίες περιλάμβαναν διάφορα αγωνίσματα. Σε κάποιες από αυτές το άρμα έσερναν δύο άλογα και σε άλλες τέσσερα (τέθριππον).

Η εκεχειρία

- Λίγους μήνες πριν την έναρξη των Αγώνων, προκηρυσσόταν η ιερή εκεχειρία: μια περίοδος ειρήνης κατά τη διάρκεια των Αγώνων. Μέσα σε αυτή την περίοδο οι πόλεμοι και οι συγκρούσεις μεταξύ των πολιτειών σταματούσαν, ενώ αγγελιαφόροι (οι λεγόμενοι σπονδοφόροι) ταξίδευαν σε όλες τις πόλεις για να προτρέψουν τους πολίτες να καταθέσουν τα όπλα τους. Η εκεχειρία επέτρεπε στους αθλητές και στους θεατές να ταξιδέψουν με ασφάλεια στην Ολυμπία για τους Αγώνες.
- Ο Βυζαντινός αυτοκράτορας Θεοδόσιος Α΄ κατήργησε τους Αγώνες το 393 μ.Χ. ως ειδωλολατρική εκδήλωση.

Νικητές αγώνων

Οι νικητές των Αγώνων βραβεύονταν με ένα στεφάνι φτιαγμένο από κλαδί αγριελιάς το οποίο έκοβε από το ιερό της Ολυμπίας ένα μικρό παιδί με ένα χρυσό μαχαίρι και το οποίο συμβόλιζε την ειρήνη. Ο νικητής δεν έπαιρνε κάποιο χρηματικό ποσό ή βραβείο για τη νίκη του, αλλά θεωρούνταν ήρωας και στην πατρίδα του απολάμβανε μεγάλες τιμές για όλη τη διάρκεια της ζωής του. Οι Σπαρτιάτες Ολυμπιονίκες, για παράδειγμα, κέρδιζαν το δικαίωμα να πολεμούν δίπλα στον βασιλιά κατά τη διάρκεια της μάχης, ενώ σε πόλεις ένα μέρος των τειχών γκρεμιζόταν προς τιμήν των Ολυμπιονικών της πόλης, όπως στην Αθήνα.